

Høringsnotat

Politiavdelingen

Dato: 08.05.2026

Saknr: 26/2704

Høringsfrist: 19.06.2026

Forslag til endringer i gebyr i våpenforvaltningen

1 Innledning

Justis- og beredskapsdepartementet sender med dette på høring forslag til endringer i forskrift 7. mai 2021 nr. 1452 om våpen, skytevåpen, våpendelar og ammunisjon (våpenforskrifta). Det foreslås en økning av dagens gebyrsatser på løyver og godkjenning. I tillegg foreslås det å innføre enkelte nye gebyrer. Endringsforslagene skal bidra til å sikre at finansieringen av våpenforvaltningen til politiet er i tråd med selvkostprinsippet.

2 Bakgrunn og gjeldende rett

Våpenlova § 37 har regler om gebyr og utgifter for løyver og godkjenninger. Våpenforskrifta § 12-2 angir hvilke løyver og godkjenninger som etter våpenlov- og forskrift er underlagt gebyr, mens § 12-3 angir når det ikke skal kreves gebyr.

Ny våpenlov ble vedtatt av Stortinget 20. april 2018, og trådte i kraft 1. juni 2021. Etter forslag i Prop. 165 L (2016–2017) *Lov om våpen, skytevåpen, våpendelar og ammunisjon (våpenlova)* ble det gitt hjemmel til å kreve gebyr for utstedelse av alle typer løyver og godkjenninger, slik at ordningen med gebyr ikke lenger skulle gjelde for kun enkelte sakstyper. I våpenlova ble det innført flere regler som har medført merkostnader for politiet. For å unngå at de nye oppgavene skulle gå på bekostning av andre deler av politiets oppgaveportefølje ble det lagt til grunn at merkostnadene skal dekkes inn gjennom gebyr, se proposisjonen punkt 16 side 79.

Etter forslag i Prop. 115 L (2023–2024) *Endringar i våpenlova (heilautomatiserte avgjerder og endra gebyrheimel)* ble hjemmelen utvidet for å kunne kreve gebyr for flere deler av våpensaksbehandlingen, jf. Innst. 53 L (2024–2025). Formålet var å gi en gebyrhjemmel tilpasset en digital våpenforvaltning som også reflekterer de ressursene politiet faktisk bruker til behandlingen av løyve og godkjenninger. Tidligere krevde politiet gebyr ved selve utstedelsen av løyve eller godkjenningen. Fra 5. januar 2026 ble dette endret slik at det ble krevd gebyr for selve søknaden.

Våpenlova § 37 første punktum fastsetter at politiet kan kreve gebyr for løyve og godkjenninger etter loven «[f]or å dekke utgiftene til våpenforvaltninga». Gebyret er knyttet til behandlingen av en sak om løyve eller godkjenning, jf. spesialmerkningen til bestemmelsen i Prop. 115 L (2023–2024) punkt 7. Departementet uttalte at nye gebyrsatser skulle vurderes når ny gebyrmodell er ferdig utviklet, og at forslaget etter dette skulle på høring, se punkt 6 side 14.

I dag er det fortsatt bare deler av våpenforvaltningen som finansieres gjennom gebyrene. Politiet utfører en rekke oppgaver innen våpenforvaltningen som ikke er gebyrfinansiert, blant annet lovpålagte kontrolloppgaver som økte med ny våpenlov.

Med formål om å utvikle en bedre og mer effektiv våpenforvaltning som skal møte publikum sine behov har Politidirektoratet på oppdrag fra departementet jobbet med å etablere en ny digital våpenforvaltning. Oppdraget har vært å utvikle og ta i bruk digitale publikumsløsninger og automatisere saksbehandlingen. Så langt er det blant annet etablert en løsning med digital innsending og automatisert behandling av søknad om jaktvåpen og i tiden fremover skal løsningen utvikles for andre typer søknader. Søknader som tidligere ble behandlet manuelt blir derfor i økende grad behandlet maskinelt. Med innføring av automatisert behandling av søknader, og forventninger om lavere gebyrsatser fra publikum, vil politiet med dagens gebyrmodell på sikt stå igjen med de ikke-gebyrfinansierte oppgavene uten særskilt finansiering.

Ved vurderingen av hvilke kostnader som burde dekkes av gebyr for søknad om løyve eller godkjenning, fremgår det i Prop. 115 L (2023–2024) punkt 5.4 at:

«Det varierer kor mykje tid og ressursar som går med til våpenforvaltninga si handsaming av dei einskilde søknadene om løyve og godkjenningar. Det kan krevje meir ressursar å avgjere søknader som endar med avslag, og skilnaden i ressursbruk mellom kurante saker som kan avgjerast med heilautomatisert handsaming, og saker som krev manuell handsaming vil venteleg verte større. Etter departementet si vurdering er det rimeleg at søkarar må betale eit gebyr sjølv om den einskilde søknaden vert avslått. Departementet kan ikkje sjå at saker etter lova skil seg ut på ein slik måte at gebyrheimelen ikkje bør opne for å kunne dekke desse kostnadene på vanleg måte.

Våpenforvaltninga har utgifter til handsaming av søknader om og kontroll av løyve eller godkjenningar etter lova. Som framheva av *Dynamisk Sportskyting Norge* har politiet ulike oppgåver som er ein del av kontrollverksemda i våpenforvaltninga. Departementet viser til at kva som skal kunne dekkast av dei ulike gebyra, må vurderast mellom anna ut frå kva som krevst for å få og ha løyvet eller godkjenninga.

Kva konkrete kostnader som bør dekkast av den einskilde søknaden vil verte vurdert på bakgrunn av ein ny berekningsmodell for gebyr. Endringar i gebyrføresegnene i våpenforskrifta vil verte sende på høyring på vanleg måte».

Politidirektoratet (POD) har, på oppdrag fra departementet, utarbeidet forslag til en ny gebyrmodell basert på at flere kostnader kan dekkes av gebyrene. Den nye gebyrmodellen bygger på selvkostprinsippet, i tråd med Finansdepartementets bestemmelser om statlig gebyr- og avgiftsfinansiering (R-112/15). I korte trekk betyr dette at gebyret fullt ut skal dekke, men ikke overstige, kostnadene knyttet til våpenforvaltningen i politiet, basert på kostnadseffektiv drift. Dette gjør det mulig for politiet å dekke våpenforvaltningens faktiske kostnader. Gebyrgrunnlaget utvides til å omfatte alle politiets oppgaver innen søknadmottak, saksbehandling, kontroll og tilbakekall, samt administrative oppgaver tilknyttet våpenforvaltningen (inkl. drift og utvikling av IT-løsningene). Av nye oppgaver som inngår i gebyrgrunnlaget for enkelte søknadstyper er bl.a. kontroll med oppbevaring av våpen, kontroll av skytebaner og forhandlere mv. Selvkostprinsippet brukes også for andre gebyrbelagte tjenester i staten, som pass og ID-kort.

3 Departementets vurdering og forslag

Departementet vurderer at det bør gjøres endringer i hvilke løyver og godkjenninger som er gitt i eller i medhold av våpenlova som er gebyrbelagte, og at den nye gebyrmodellen som Politidirektoratet har utviklet bør legges til grunn når størrelsene på gebyrene skal fastsettes, se forslaget til våpenforskrifta § 12-2.

Med den nye gebyrmodellen inkluderer gebyrsatsen en snittberegning av forvaltningens livsløpsoppgaver, slik at fremtidige kontrolltiltak, tilbakekall eller klagebehandling ikke medfører ekstra kostnader for søkeren. Konseptet livsløpskostnader innebærer forventede kostnader som oppstår i løpet av den tiden fra anskaffelsen av våpenet til det leveres inn. Det vil si at alt av kontroller, eventuelt tilbakekall og håndteringen ved innlevering/avhenting av våpen allerede er dekket av gebyret som betales ved søknadstidspunktet. Ikke alle våpentillatelser vil tilbakekalles og ikke alle våpeneiere vil oppleve mange kontroller, men gebyrsatsen er estimert på bakgrunn av en gjennomsnittsberegning der kostnadene for alle oppfølgingsaktiviteter etter søknaden er inkludert i søknadsgebyret.

Departementet gjør oppmerksom på at gebyrsatsene i den nye modellen er høyere enn dagens satser. Årsaken er at politiet over tid har måttet dekke størstedelen av utgiftene til våpenforvaltningen over det ordinære budsjettet. Eksempelvis koster det politiet over 200 mill. kroner å drifte våpenforvaltningen. Til sammenligning hadde våpenforvaltningen gebyrinntekter på om lag 43 mill. kroner i 2025. Oppgavene har derfor delvis blitt utført på bekostning av politiets øvrige arbeid. Alternativet til å dekke utgiftene til politiets oppgaver i våpenforvaltningen gjennom kostnadsdekkende gebyrer er at oppgavene fortsetter å være delvis finansiert ved nedprioritering av andre politioppgaver. Departementet vurderer at det er rimelig at kostnadene bæres av dem som utløser arbeidet, fremfor av hele befolkningen.

En selvkostmodell vil erstatte denne indirekte subsidieringen av våpeneiere. Med en samtidig justering av inntekter og kostnader får politiet mulighet til å sette av nok ressurser til alle deler av våpenforvaltningen, inkludert kontroll og oppfølging av våpeneiere. Denne vridningen fra saksbehandling til kontroll og tilbakekall er viktig for kriminalitetsforebygging og generell samfunnssikkerhet.

I tillegg til å dekke politiets direkte kostnader skal gebyrene også bidra til å nedbetale utviklingskostnadene knyttet til digitalisering av våpenregisteret og automatisering av saksbehandlingen av våpensøknader.

I tråd med selvkostmodellen tar gebyrberegningen utgangspunkt i den samlede kostnaden politiet har som følge av at ansvaret for våpenforvaltningen ligger til etaten. Basert på estimert tidsbruk per søknadstype fordeles denne totalkostnaden basert på andelen de enkelte søknadstypene utgjør. I denne prosessen er det også satt gebyrer på sakstyper som så langt ikke har vært gebyrbelagt. Å innføre gebyr på sakstyper som tidligere har vært gebyrfrie bidrar til å dekke de reelle kostnadene som politiet har ved å behandle sakene. Et bredere gebyrgrunnlag gjør det mulig å fordele kostnadene mer rettferdig ved at brukerne som utløser arbeidet, betaler en del av det selv. Ved å innføre gebyr på flere sakstyper unngår man også å overbelaste andre sakstyper med for høye gebyrer.

Disse nye gebyrene er dermed med på å sikre selvkostmodellens intensjon om å dekke politiets kostnader. Enkelte sakstyper er også tatt med for å sikre at det ikke er forskjell på privatpersoner og næringsdrivende når det gjelder inn- og utførsel.

Følgende nye sakstyper foreslås å være gebyrbelagte fra 1. juli 2026:

- Søknad om dispensasjon fra alderskravet
- Søknad om utvidelse av samlerområde
- Søknad om erverv av samlervåpen
- Søknad fra næringsdrivende/forhandlere om utførsel av våpen
- Søknad fra juridiske personer og næringsdrivende om oppbevaring på ubemannet sted
- Søknad om godkjenning av våpenrom
- Søknad om erverv på grunnlag av arv og minneverde, med unntak av de tilfellene som omfattes av § 12-3 nr. 1
- Samlesøknader om inn- og utførsel av våpen ved internasjonale stevner
- Søknad fra juridiske personer om erverv av skytevåpen

Någjeldende gebyr for søknad om løyve til å erverve skytevåpen etter § 3-6 og å erverve skytevåpen som ikke krever behovsprøving, er slått sammen og utvidet til å gjelde også andre ervervsgrunnlag fra våpenforskriftens kapittel fem.

I noen av gebyrene er det innberegnet kostnader knyttet til kontrollvirksomhet. Dette gjelder følgende gebyrer:

- Søknad om tillatelse til å erverve og ha skytevåpen
- Søknad om tillatelse til å drive næringsvirksomhet
- Søknad om godkjenning som våpensamler
- Søknad om tillatelse til å erverve skytevåpen til samling
- Søknad om godkjenning av oppbevaring på ubemanna/ubebodd sted
- Søknad om godkjenning av våpenrom
- Søknad om godkjenning av skytebane

Forslaget innebærer at personer som har våpentillatelse fra før, ikke lenger får redusert gebyr ved erverv av flere skytevåpen. Endringen er begrunnet i at politiet bruker like mye ressurser på disse søknadene som for søknader fra førstegangserververe, og gebyret bør dermed også være likt.

Gebyrmodellen vil vurderes årlig med utgangspunkt i forventet saksvolum, slik at ytterligere digitalisering eller endrede kontrollkrav avspeiles i årsverksbehovet i politidistriktene og nasjonale funksjoner. Dermed sikres at den samlede kostnaden for våpenforvaltningen tilpasses og påvirker gebyrnivået. Det er viktig å unngå både overprising og underprising. I tillegg til den generelle oppdateringen av modellen er det også naturlig at det foretas en revisjon etter at gebyrmodellen har vært aktiv i et budsjettår. Modelltekniske svakheter og eventuelt endrede rammevilkår kan da fanges opp for å gi et riktig gebyrnivå.

4 Økonomiske og administrative konsekvenser

Antall våpensøknader har økt kraftig siden 2018. I løpet av de seks siste årene har antall søknader steget med om lag 47 prosent. Det er likevel lagt til grunn noe nedgang i antall søknader for 2026, da det antas at en økning i gebyrsatsene medfører færre søknader. Erfaringer fra endringer i gebyrgrunnlaget for pass og ID-kort kan tyde på en redusert etterspørsel i overkant av ti prosent. Som grunnlag for beregningene er det derfor lagt til grunn en forventning om 85 000 våpensøknader i 2026 og 85 000 våpensøknader i 2027.

Med endringene i hvilke løyver og godkjenninger som er gebyrbelagte, og hvilke kostnader som skal dekkes av søknadsgebyret, forventes det en økning i gebyrinntektene. Den store økningen i forventede gebyrinntekter skyldes i hovedsak ny gebyrmodell, der også kontrolloppgaver og nedbetaling av investeringskostnader skal dekkes. Det er videre foreslått flere søknadsgebyrer enn det vi har i dag.

5 Forslag til endringer i våpenforskrifta

I forskrift 7. mai 2021 nr. 1452 om våpen, skytevåpen, våpendelar og ammunisjon foreslås følgende endringer:

§ 12-2 skal lyde:

§ 12-2. Gebyr for søknad om løyve eller godkjenningar

Det krevjast gebyr for søknad om følgjande løyver eller godkjenningar:

1. 2 680 kroner for søknad om løyve til å erverve og ha *skytevåpen*,
2. 1 290 kroner for søknad om løyve til å erverve og ha våpendelar, medrekna våpenmagasin med stor patronkapasitet etter § 2-5,
3. 1 250 kroner for søknad om dispensasjon frå *alderskrav*,
4. 1 080 kroner for søknad om løyve til å låne skytevåpen,
5. 8 630 kroner for søknad om godkjenning som våpensamlar,
6. 3 850 kroner for søknad om utviding av *samlarområdet*,
7. 2 190 kroner for søknad om løyve til å erverve og ha skytevåpen til *samling*,
8. 1 660 kroner for søknad om erverv frå *juridiske personar*,
9. 1 660 kroner for søknad om erverv på grunnlag av *arv eller minneverde*, med unntak av søknadar som omfattast av § 12-3 nr. 1,
10. 1 720 kroner for søknad om løyve til å erverve og ha våpen på grunnlag av §§ 5-3, 5-5, 5-6, 5-7, 5-8, 5-10 og 5-11.
11. 8 660 kroner for søknad om godkjenning som skyttar- eller våpensamlarorganisasjon,
12. 1 840 kroner for søknad om godkjenning eller endring av teknisk skyteprogram for godkjent skyttarorganisasjon,
13. 1 290 kroner for ettergodkjenning av deaktiverte skytevåpen,
14. 22 690 kroner for søknad om løyve til å drive næringsverksemd med skytevåpen, våpendelar eller ammunisjon,
15. 2 390 kroner for *samlesøknad om løyve til mellombels inn- og utførsel av skytevåpen til internasjonale stemne*,
16. 9 790 kroner for søknad om godkjenning av våpenrom,
17. 9 790 kroner for søknad frå *juridiske personar og næringsdrivande om godkjenning av oppbevaring på ubemanna/ubebudd stad*,

18. 1 290 kroner for søknad om løyve for ikkje-ervervsmessig innførsel av skytevåpen, våpendelar eller ammunisjon,
19. 1 660 kroner for søknad om løyve for ikkje-ervervsmessig utførsel av skytevåpen, våpendelar eller ammunisjon,
20. 1 720 kroner søknad om løyve for ervervsmessig innførsel av skytevåpen, våpendelar eller ammunisjon,
21. 2 020 kroner for søknad om løyve for ervervsmessig utførsel av skytevåpen, våpendelar eller ammunisjon,
22. 9 790 kroner for søknad om godkjenning av skytebane,
23. 1 290 kroner for søknad om Europeisk våpenpass, og
24. 1 070 kroner for søknad om forlenging av Europeisk våpenpass.